

ХАБНАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№№ 73—74 (7458—7459) © Бэс ийын 24 күнэ, 1993 сыт, Чэппиэр © Сыаната 3 солк.

БАСТАКЫ БРИЛЛИАНТ

Чурапчыга алмаашы
кырылыыр завод аһылынна

1993 снл. Бэс ийлин 21
жунэ. Сарсыарда 10 чаас.
Бу кун Чуралчы оройбу-
нун историйтыгар үйбэ-
саас тухары хаалдыба.
Чахчы да долгутуулаах
түтүни буларын курдун
чуралчылар сахалым то-
һунтаах-алгыстаах, чороо-
поох кымыс тутуурдаах
көрүстүлэр. Ол барыта
«Амга — Падаанг — Дай-
монд» акционернай об-
щество алмааны кырылы-
тылар бастамы заводун
Чуралчыга үөрүүдээхтик
алымыг аламмыт презен-
тациятын каттаа кыса си-
бистээх.

Алмашны кырымлаанын курдук промышленность санга хайыската баар буолбутун, атабар тувар нэкилээмизини изаралынын «Дождьдоһуу» сэргэтэ саха-сиэриниң туруорулуна. Мустубут дын барынын ара көһүтүбүт, долгулабыт. Хомус дүрүһүлэр. Сотору көмнэни кытыгыс «Амма—Падапп—Даймонд» заводун генеральной директора Т. В. Ноев алмашны кырымлаачылары батылынаннан түһүлгөдө кэллэ. Кини күөх баархатынан буруллүбүт, дысускан хаха угуллубут бриллианы түптүт. Тимофей Васильевич кириин тылы этэн туран, бу күндү браалланы «Туймаада-Даймонд» акционерный общество генеральной директорыгар Г. П. Яковлева туттарла. Ону анаарда кийи Са

ха Республикатын Президентигэр М. Е. Николаевна тиксэрбэ.

Ити кэнчиттэн Т. В. Ноев ыргылааһыт брй-
ланы туоһулуур сабыд-
тоһистыһын аалта уонна
бу күндү оһоһук Платон
Алексеевич Ойуунускай
тороһута 100 сылыгар
аһаарын иһитиннэрдэ.
Чурапчы бастаагы брй-
лана ити курдук Саха
Республикатын күндү таас-
тарын хараһар комитет
председателигар Н. И.
Васильевка бардыһа.

Ити кэнниттэн Саха Республикатын Президиэн М. Е. Николасев тыл этэ, республика алмаас промышленноһун сайыннарыыга салга хайысханы ылыммытын бэлэтээтэ уюуна Чурапчы дойгун саргытын бу дойдуһунах саалааһынарарын истинник эвэрлээтэ.

Хүтгэцгээх ашигтай
нийтлэлтэй хамт
хүтгэцгээх ашигтай
нийтлэлтэй хамт
хүтгэцгээх ашигтай
нийтлэлтэй хамт

ра буолар. Онон саха алмаһын нырыылааччыларыгар ситиһинин баҕарабын», — диир бэдэрээтэ.

Алмааны кырылмышыр заводу аһым дингетин Саха Республиканын Президентэ М. Е. Николаев баста. Президент М. Е. Николаев уонна оройуон даһалтатын баһылыга Н. С. Сивцев правительственной делегацияны арыаллаан заводка киндиэлэр. Кинилэр кытта А. Н. Божедонова, В. Н. Бредтэни, В. С. Федоров, В. Ф. Красноштанов, К. И. Васильев, В. В. Балдуев, «Саха сирэ» уонна «Сибисты Якутия» хаһыаттар кылаабынай редактордара В. В. Кырлаллннгизинэ оройуон даһалтатын эппиэттэх үлэһиттэрэ завод маастардарыһын, алмааны кырылааччылардыңын сэргистеһе хаама сылданнар алмааны чочулуу хаамыһын көрдүлэр.

Онго сэлдээн нийтлэх, алмааны чочуйуу ураты дээрүрү, минерал бийлэлтийн хистэлин дийлэнх билийн эрэлэр эбит. Урукку өртүгэр сахара сөөх бү үүсүр.

улд бичигийг республика-
быг аан дайду рыногар
эрэллэхэтиг тахсыгын
хаачхыяр тускулланыг
ны дзон санаага мэдэги.
Ордук үөрүүлээга баар:
саллар-саанын тухары
сунга-кураанга халчыг
тарбыг Чурагчы дыоно-
сэргэтэ экономическай
өртүнэн эрэл бизер
промышленность салаа-
тын тэрийнэг, киш-
ылар барсыттан туһаныг
та бастагы хардыны
онорбуа, онон олоду
тускуллаахтыг нэскил-
лиир кыагы төрүттээби-
га.

Быйылгы сыл бэс
ыйыи 21 күнэ Чурапчы-
га алмаас чочуллубут кү-
нүзөн үйэ-саас тухары
хаалыаба. Ити күн Чу-
рапчы алмааһы кырыс-
лааччылара республика
күндү тааһын фондугар
1,4 карат ыйааһыннаах
бриллианы чочууан биэр-
дилэр. Бу күндү тааһы
алмааһы кырыслааччы-
ларбыт П. А. Ойуунуе-
най төрөбүтэ 100 сылы-
гар анаабыттары нини ба-
рытын астынарар. Ити
кудук, Чурапчыга ал-
мааһы кырысмыыр завод
аһылына! Сити күнтөн
ыла промышленность
көсөмүллөөх салаата бийи-
ги да оройуонмутугар
баар буолла ээ диэтэххэ,
сүрөөк көрүлүө көрөр!

Саман ТУМАТ,
Российской Федера-
ция Суруйааччыла-
рын союгуун шилжээ

рин депутата Андрей Кривошаникин од көрүүнү тохтоторго даян атылаах микрофонга нисип тек түрүп аңаа сырытта. Ону сарга депутаттар Саха Республикатын Президент Михаил Николаев сайабылманынатын туту сылдыаллара. Онно барыд бирдиндизин ыстатыйалара Федеративнай дуогабарга, СР Конституциятыгар утараллара ыйылдыбет. Сессия сокуону дууылланын тохтоторго, күндү металллары бирээр регионнар представителерин кытта өссө төгүл дууыллаларго быһаарда. Кинилэр атыларын РФ Үрдүкү Сэбиэтин Председателин солбуулаачы В. Исправников түмүгө.

Сессия үзөтүгэр СР вице-президентэ Вячеслав Штыров, СР УС экономикада уонна билгэлээһинигэ бастайааннай комиссияһа председатели Юрий Прокопьев, «Россия—Саха алмааһа» АИ вице-президентэ Андрей Юриллиһын кытылыһалар.

САХА РЕСПУБЛИКАТЫН
ПРЕЗИДЕНЭ М. Е. НИКОЛАЕВ
ЧУРАПЧЫГА АЛМААҢЫ
КЫРЫЛЫЫР ЗАВОД
АҢҢЛЫТЫГАР ЭТИИТЭ

Бидийтабыллаах Чураачы дьоно!
Бастатан туран, мин манна мустубут дьонуг барыгын Саха Республикатын ерөйдөөх националь бйрааһынныгынан—Ыһаах күнүөн ис сүрөхшиттэн эердэллирбиттэн үөрэбин.
Өссө ордук үөрэбин бү бүтүн Чурааччы сиригэр хаһан да күстүдүлүбэтэх миллэрин быһаарабыт дьэн, олох очуругар чочуругар үтэн биэрэрбит.
Бидигин биир сөптөөх хайыыханы түстөөн эрббит; аныгылыны производство, аныгылыны технология, сага өй-санаа саха дьонугар, саха ыччатыгар бэйэлэре кэллэхтөөхтөр, онуоха сөптөөх усулуобуйаны тэрийиэххэ, көмөлүүхтэ хаала.

үүрүүлэх мүн үүмүтүн, нэн, нэжиллэх дымал түстөмийтинэн. Онук сөтөөх уонна нэжиллэх хайысханы түстэччинэн «Туймаада-Даймонд» акционернай компания буолбута саамай сөтөөх. Бу кыахтаах аныгылыы компанияны тула оройуоннарга акционернай обществолар тэриллэннэр биһиги мҥа санаабыт практический түмүттээх, кини далааһыннаах хамсаанын буола, онук сөлгө уктанна.

бат да этилэр. Уопсайынан даҕаны, иһин ведомстволар сабардаан, таптаабыттарынан айбардаан олорубут көмүрүгүр саха дьоно республикада хостонор сир базайыттан киһи көпөүх куттуктуһунан уһуннаагы туһаматахтара, норуот олоҕо тунсарын туһугар ис сүрөхтэн кыһамыдаан иһэбиттэртөрө.

Саха Республикатыга гомосударственной суверенитеты биллэригизтэн территориятыгар туох баарын — тыһыны, ууну, хоһууну, сир баайын, предпринимателары, үлэ түмүктөрүн бэйэтэ бас биллэтигэр алыабыттан дыһунаах уларыкымлар тахсан эвэлээр.

Бу бийыл аһыллыбыт алмааһы чочуйар производстволар республикага кыһаҥас нэм иһингэр хас да буола оҥустулар.—Билиҥҥи Сунтаарга, Дьокчуускайга үлэһиннэлэр. Сотору кэминин манчык заводтар ессө хас да сиргэ аһыл-
лааҥҥа кыһаҥас нэм иһингэр ол аата бинниги, сахалар, дьон нэҕэтигэр сылдьар, иһинки сайдар кыһаҥаах эбиһит. Дьэ итиннээхэ буолар бүгүн бинниги республикабытыгар тахса ту-
рар үчүтэй уларыһыылар сүрүн ис хоһоонноро.

Ытыктабыллаах дьонум!
Чопчуускайга оҥой-мөҥөй

Манның сөзүмэр ула-
рыһыһалар саха дьону
олохторун иччэ улары-
тар, сагалыа ис хоһоон-
нуур үрдүн сыллаахтар-
соруулаахтар.

Өйдөөгү ара: абыах
сыйлаахха дээрэ билии
иччэаттарыбын бодон
промышленнай предприя-
тиелар киэҥ далааныры-
гар үтэтин киллэрэн, тө-
төрү сыллаахтарыбыт, кэс-

чуратын эриһи-жуу
нөрбүт сиритэр, кыйла-
наы энэринэн тэлбит үлэ-
һит дьоннор сана нөлүө-
нэлэригэр өрөгөйдөөх кү-
нүмүтүнэн мин элгинин
итинтик /аардалыһын!
Эһиэхэ уруй-тускул бу-
луохтун. Дьол-соргу тос-
койдун! Сырдан санаарыт,
чочуйбут алмаас тааскыт
курдук, күлүмнүү сон-
ньотун, ыраахтан сырдаа-

● *Сурьмь* — 93

Икки мөлүйүөнтэн ордука

Сибээс Чыппаратаады
отделениетын коллектив
(начальник Прика Иван-
ович Монастырев) бө-
төккө сый агардавы
суртууну тэрээлнөөх-
тү кылга.

дөн оройуоннарын ха-
һматасар— «Саха олох-
хо» суруппуттар— 222
били. Иккис миастаа
«Саха ситэ» — 157.
«Сахааданы» 98, «Ныи-
мы» 89 кыла

Аларар уонна Бахсы
нэйиллээхтэрин олохтоох-
торо сыл мантан хаалбыт
кэмгэр барыта 2 мөл.
527 тыһ. 373 солк. су-
рууналы уонна хаһыаты
ылан аабыыахтара. Ма-
нааха почталыынар Ма-
рия Копырина, Алексан-
дра Шеломова, Любовь
Протодинкина үтүөлэ-
рэ-өмөлөрө кырата суох.
Сахалыы тыллаах ха-
һыаттартан биир дайду-
лаахтарым олук саба-
һа. Ор кини кыһахтара,
Самай элбэх суумада—
38218 солк.—учуутал В.
И. Федорова суруппут
Рабочаадар А. И. Синце-
ва, В. Н. Шеломов, К. Ф.
Шенделев биирдэн бэйэ-
лэрэ 20-тэн тахса, 19 туу
көрүгэ тыһыынча сол-
куобайга сурутан хаһыс-
батахтар. Арай, соһубу
тум баар нэйиллээх
баар салаллар үлгүэ сыл-
дьар дьоммут үтүөлээбэ-
тэхтэр.

Василий ТЫТЕН.

Насимий ЛЫТВИН

СИД сонундара

„ИЛИН ЭНЭР“ ПРОГРАММА: БАСТАКЫ ХАРДЫЫ

Республика Президентин туудун гутар 6 нунуузади Ынаадын Алексей Иванов байылыктаах. «Илн эгэр» программа ылылдыгыта. Витинги корреспондентын кытта нэсэтинга Алексей Иванов эгта.

— Ити программаны Мэ-
но-Хагаласна, Уус-Алда-
на, Чурапчага, Тааттага,
Амсада махталы кытта
көрүстүлөр. Бибиги үлэ-
бит сүрүп туһааныялар
быһаарылынылар, баста-
ны доңуусунар, норма-
тивнай актылар бэлэм буо-
дулар, үл. матырыяал бу-
дулуна, программаны
одоххо киллэрэр быһаччы
үлэ садалына.

Сүүрэн сөрүктарбытыт-
тан бөөрдэстэрэ — нэһи-
лэниһэни иһэр ууһан
хааччыһыа, өрүс ууһор-
дааһы оройуоннар хөдү-
һаларын үөлүстүү. Бу үлэ-
ни «Ленаводстрой» дирек-
цията, биһирдмилэр атын
ведомстволар ытталлар.
Лена — Туора Куол мин-
ардыларыгар турбаны тар-
дыһы тэҥнээ, тустаах
сирдэргэ сир аһын уутун

туғанарға скважиналары
мүтәуәбәт

Гастыны убадас оттугу-
нан итинин бирин — бу
эмиа бийиги үлөбит. Ун,
матырыйбал, техника ко-
лунна, специалистар баар
буолулар.

Олорор дыһыны тутууну ыллаахха оройуоннарга то-
лору хааччыллымылаах 5
дыһыны тутуохтут. Көһүрү
дыһалары тутууга, оттугу
тайыыга чэпчэтээни оло-
рон туран көмөлөһүөхтүт.

Илин оройуоннарга бөдө-
дүүкэһини переработка
лааһыны тэрийин улахан
суолталаах. Оройуон ах-
сын саҥа технологияны
туттан хөрүтөөһүнү, оһону.

үгүтү стмьар, обуруот
алын кәңсизбатин өңгөрү
бигирдин-изидин сыады
тутуохтут. «Сайдыы—про-
гресс» акционерный обще-
ство бөлөһэммит боро-
дуукталарынан өргинизэ.
* Орус угуурдаады оро-
йоннарға ханна да учуо-
ка турбатах үлэте сүөхтар
бааллар. Од быһыһтынан
мэс сарбыдаһаһыттан,
сыһыһыттан матырыһаалы,
ону тэңэ кирпиччэһи, ма-

талл оюгухтары, керами-
каттан олоххо-дьаһахха
туттуулар малы, сувениры
огорон таһаарар сыахтар
тутулуохтара, таңас ти-
гэр мастарысыйдар
аһыллыахтара: Быһатын
этэхха, норуот туттар та-
баардарын огорон таһаа-
рар олохтоох промышлен-
ноһы төрүтүүхтү.

Транспорт, сибээс үлэтин тунсарар, суол тутуутун, сирин туһаара таһаарыһыны, тиринин таһаастааһыны түргэтэтэр баһааччы программалары ырытан өҥөрөн олоххо киллэрнэхтир.

X X X

МОСКВА. Бас зыйн 10 минутар Урдуну Сэбиэт сессията «Кунду металлдары, таастары хостуоонун, озонор таһаарынын, туһанынын госу дарство оттугдан сүрүн изабин уонна ити сыан наастары тутууну, иддэни ховтуруоллааһын туһунан» Сокуон барыһа ғын икки төгүл дүүлүлэргэ холоһно. Саха си

рин депутата Андрей Кривошанин од нэрүүнү тохототорго дин эгнэлээх микрофонга нисгэс төхтүрүүн тахса сырьтга. Ону сарга депутаттар Саха Республикатын Президент Михаил Николаев саяабыланынатын тутасылдыаллара. Онно барыд бирдиндээн ыстатыйалара Федеративнай дуобаарга, СР Конституциятыгар утараллара ыйылдыбыт. Сессия сокуону дууылланын тохототоро, күндү металлара бизэр регионнар представителлэрин кытта өссө төгүл дууыллаларга быһаарда. Кинилэр эгнэлэрин РФ Үрдүкү Сэбиэтин Председателин солбуууччы В. Исправников түмүгүгө

Сессия үзөтүгэр СР вице-президентэ Вячеслав Штыров, СР УС экономика уонна билгэлээһингэ бастайааннай комиссияһа председателэ Юрий Прокопьев, «Россия—Саха алмааһа» АИ вице-президентэ Андрей Юриллиһын кытылыһалар.

Саха Республикатын Президентэ М. Е. НИКОЛАЕВ Чурапчы оройуонун Мугудай нэһилиэгин Ыһыабар 1993 с. бэс ыйын 21 күнүгэр этиитэ

Ытыктабыллаах Чурапчы дьоно!

Бүгүн Саха сирин дьоно оройдөөх национальнай бырааһынньыктарын — Ыһыады бэлэтиилэр. Бу оройдөтөлүүгө үрдэбит кэрэ-бэлэ күнүгэр мин эһигин бырааһынньыгынан ээрдэлинибим, уруй-дуубун айхаллыабын!

Саха дьонугар Ыһыах дьон батыр-батыртыттан сырдык санааны, үтүө ырааны кытта быстыспат си-бээстээх Ыһыах олохтоох, дьоллоох соргулаах, кичээри быһаарыах буоларга арҕаа санааны, дуулуурдуу норуот бу күн сырдык айымыттан көрдө-нөрү, төрөөбүт сирин-уотун илэргэтэн, сыһан, аал уотун аһаан-маанылаан эрэх-турах санааны ыты-лара.

Ыһыах бүгүн аба көлүөнэлэр тутуспут сирдэрин-туомнарын ытыктабылынан ахтабыт, үрдүк гума-нистическай өй-санаа, үтүөгө дуулуурдуу маанытын билини бастык хаачыстыбабыт буоларыгар эрэл-тин сүтөрбүһүм.

Эбэ-дэмнээх, үлэсэ дуулуурдаах буоларга дуу-лабыт, ол аата кэскилбит сырдык буоларыгар ба-рабыт.

Сахабыт сирэ бу ыраахан кэмгэ эстэн-быстан барбатыгар, кэктибэттигэр дуулууһабыт, ол аата но-руоттук соргулаах буоларыгар барабыт.

Саха киһитэ, төрөөбүт норуоттук сирин-уотун баһата хаһаайы буоларын, дьиниэхэ көгүл санаа оройдүүрүн ситиһэргэ дуулууһабыт, ол аата омук быһыытынан суолбут-нигибит симэлийбэттигэр, саха аата ааттана турарыгар барабыт.

Республика салаатата, бу ыар кэмгэ нэһилиэ-нэ олохун арыый чимчэтэр туһугар араас дьаһал-лары ылаттылар. Олорон биир бөдөһүрүтүн ил-тин эгэр оройуоннарга Лена өрүс уутун быраха-рым, онон улахан экономическай, да, социальнай да сорукары быһаарарга акылааты оностуу буолар. Бу үлэ күүстээх тэтиминэн салаалана, албэх кол-лективтар, ол аһаар Волгоград, Москва уонна Рос-сия атын да регионнарын бөдөн предпринимател-лэр түмэ тардылыһылар. Оттон Уус-Алданга уу би-рер система бастаах уочарата быһыл туһаа ния-рыа.

Чурапчы, Мэҥэ-Хаҥалас, Таатта, Амма, Уус-Алдан оройуоннара экономикаларынан эрэ респу-бликада бочуотунаах мнэстэн ылар буолбатахтар. Манна саха норуотун төрүт үгэстэрэ, культурата дьиниэхэ сыһыс тардыбыттары уонна инникитин даҕаны мантан күүс-уох ытына турар кэскиллээх-тэр.

Бу илэрээс күн Таатта оройуонунар Платон Алек-

сеевич Ойуунускай төрөөбүтэ 100 сыла туоларыгар аһааһаах оройдөөх туһулуга Россиякай Феде-рация Президентэ Борис Николаевич Ельцин ил-тин ытык ыһыта, мустубут дьонго туһаайан кэрэ-бэлэ тылларты эһиги эһиги улахан ис хоһоонноох, эмнэ элбэри туолуур.

Илин эгэр оройуоннарга саханы абаан аатыр-дыбыт эбэх чадылхай дьон төрөө-үөсүөтү сылды-быттары, Ула Геройдар, лауреаттар, улахан, уче-найдар, суруйааччылар, артистар, норуот хаһаайыс-тыбатын араас салааларын дьин-чаччы талаалнаах, үтүөлээх үлэһиттэрэ бу оройуоннартан үүмүттэрэ.

Ол ынан баран кыаһын тийинимэт, кыаммат дьаһалламмыт кэмнэргэ бу оройуоннар ордуу күүс-кэ эмсэбэлээбиттэрэ, эрбэг-мүбүс түбэһиттэрэ. Бал днэтер Чурапчы оройуонун сабан туран дьонун-сэргэтин сирин ыар сылларыгар хоту көһөрбүттэрэ.

Илин эгэр оройуоннар социальнай-экономиче-скай сайдымаларыгар, киһилэр уустук боһуруостар-ын быһаарымыа билигин кэмгэ болгомото тосту күүһүрүөхтээх. Дьэ, ол да иһин, «Илин эгэр» дьон аһааһаах программаны ылыныбыт, ону олох-хо киллэринин кытаанахтык көмүрүлүүрүгэ бы-һаарыныбыт, ол курдук чопчу сыаллаах-соруулаах дьаһаар администрацияны олохтоотубут.

Мин араас сылларга илин эгэр оройуоннар бары хаһаайыстыбаларыгар сылдыбытым, дьонун-сэргэ-тин кытта билесиптим. Олус үлэһит, сырдык ыра-лаах, мындыр ойдоох санаалаах, тулуурдаах дьон түмээн олохтор сирдэра бу илин эгэр оройуоннара дьин чаччы итэҕэйбим.

Ытыктабыллаах таһаарыстар!

Бүгүн илар кыһалдаах өҥө тутар, урукку кур-дук, ким эрэ үбөттөн кэлэн ыһаан-кэрден биэрэрин кэтэһэр кэм буолбатах. Бүгүн бэйэ мөхсүүх, тобу-лан толкуйдуох, булуох-талыах тустаах.

Оһто да суох, сорох ыраады ситэ көрбөт дьон дойдохторугар эрээн, киһилэри итэҕэйи урукку-луу бэрээдэк арҕааһын каларын күүтүннэр үтүс сир-дэргэ хаарыаһаах бириэмэни мүлчү туттулар, олохторун-дьаһахтарын уларыта тутарга, аныгылыы суолга киллэргэра билингэ дьэри хамсатылаах дьаһаллары ылбааха олоһойлор.

Ити дьиниһинилээх да, хомолтолоох да бытаа-рым, туһата суох тапсаннээһин буолар.

Бүгүн, төһө да бырааһынньык күн буоллар, мин эһиэхэ туһаайан эһиэх тустаахпын: экономическай реформа кэктибэттигэр барар, уруккулуу бэрээдэк аны төһүбүт, Онон олоху сагалыы тэриннэргэ тнэ-тэһинэххэ, мындыр өйү-санааны, булугас-талыгас

буолууну күүһүрүөххэ наада.

Хас биирдн киһи, ылт, нэһилиэк, оройуон олох-торун кыахтаахтык тэриннэ бардахтарына, үрдүк таһаарылаахтык үлэһит буоллаахтарына — респу-бликабыт бүтүүнэ сүүйүө, барыбыт олобо түгсүө, дьини бүтүүнэ сүүйүө, барыбыт олобо түгсүө.

Онуоха бука бары — эдэркээн кычатыттан ытык кырдыаһаһыгар тийэ — турунуох тустаахпыт. Эссэ төгүл эҕэбин: бэлэмгэ эрэнэртэн булгуччулаахтык аһааһааһаа, бэйэ ыһаһынан, бэйэ өйүнэн оло-руохха.

Республика Президентэ, Урдүкү Сэбиэтэ, Прави-тельства дьон итинник олохторугар сөптөөх усу-луобуһаны тэрийэргэ, республикабыт бэйэтин дьаһа-лар баһаһаһыбатын бөдөрөтөргө туох кыалларын барытын огоруохтара.

Борис Николаевич Ельцин бу сылдьан барыты-гар билигин эбэх кэскиллээх да, күннээһи да бол-пуростары туруоруустубут. Президент билигин рес-публикабыт принципнальнай линиятын — суверените-ты бөдөрөтүүгэ курсун чопчу холобурдарга олобу-ран быһаара сатаабыт.

Россиякай Федерация сага Конституциятын бо-лөһүннэр үлэсэ, эмнэ итинник санааны, билигин күүсэ турунан кытаабыт. Туруулаһан ылбыт бы-рааһытын, бэйэбитин бэйэбит дьаһаһаага дуулуур-бутун кичиэхэ да күүмчүлэтиэхпит суога, сиргэ-буорта таһаарыаһыт суога! Ол туһугар барыбыт өйбүт-санаабыт биэр!

Күндү таһаарыстар!

Быһыл күн дьыл уратылардаах буолар чинчилэ-нэ. Эһиги, Чурапчы үлэһит дьон, араас кураан, сүт сыллар кыһалдаларын эһигинэн-хааһыгытынан билбикит. Онон сайынгы үлэлэри тэрээһиннээх-тик ылар, түүнү-күнү аахсыбанка үлэһит быһаа-ры суолтаахтарын үчүгэйдик өйдүүгүт.

Тыи сирин олохун сагалыы ис хоһоонуну түгэн үүннэ, бары өйү-санааны түмөн үлэһит кэммит кэллэ. Фермердэр, коллективнай предпринимател-лэр, государственнай бас билин предпринимателара бэйэ-бэйэттэн көһөнсүбөткө, уопсай итэриһиннэн салай-тарыах тустаахтар. Хаһааһытааһар да түмүүлээх буоллаахтыгына бу кэмгэ тулууһохпут. Дьэ, ол иһин, граждаскай өй, бэйэ-бэйэни өйдөһүү уонна өһөнсүү баар буолалларыгар эрэһэбин уонна ыты-рабын.

Ытыктабыллаах Чурапчы дьоно!

Эһигин барыгытын бүтүгүтү үөрүүлээх быраа-һынныгынан эссэ төгүл итиник ээрдэлинибим!

Барыгытыгар дьолу-соргуну, ситиһинлэри ба-рабын!

Социальной көмүскэллээх буолуу

ПЕНСИОНЕРДАР МУНААРАР БОППУРУОСТАРА

1990 сыл сэттиннэ 20 күнүгэр «РСФСР-га го-сударственной пенсиялар тустарынан» Россиякай Федерация Союзона күү-бүтүгэр илэрибэ, кэлин итиннэ уларытылалар уонна эһилэр илэлэри-лиһинлэр, үтүс согуоннар ытылыһылар. Олорон сүрүннэрин 1992 сыл-лаахха илтиннэ 21 кү-нүгэр маанылааһыт Рос-сийскай Федерацияга го-сударственной пенсияла-ры улаатыннарары туһу-нан уонна ити согуоку Саха Республикатын сир-нэ-уотугар тутуу ба-рээдэһи туһуна уураах-тар буолаллар. Бу уу-раахха олохуран, пенсия сага аарыллар эбэтэр улахан хамнастан хаттаан аарыллар кэмгэр респу-бликатааһы орто хамнас-ка дьүөрөлөө бириди-лээн сирэй коэффициент быһыытынан урукку хам-наһы билигин хамнаска соп түбэһиннэри инди-сациялааһын сага меха-низма сэттиннэ 1 күнү-төн кылариллибит. Үр-дүк хамнаска сылдьан эр-дэ пенсияга тахсыбыттар пенсияларын кэмнээ-лэппэ улаатта. Пенсияны аарымыа республика үр-дүгүн сылларынан ый-дааһы орто хамнас коэф-фициенттарына таблица туһанылар.

Бу дьыл олунуу ый-тан пенсия кэмнээ 1,7 төгүл, оттон ыам ыйыт-тан 1,9 төгүл улаатын-нарылыһылар. Чопчу ылаахха кырдыаһаһыан пенсия саамай ыраа кэм-мэйа өскөтүн үлэтин ста-һа дьахтарга 20, эр ки-һиэхэ 25 сыл буоллаһы-на, 13838 солк. буолла. Оттон үлэлэрин стаһа ту-һааннааһынан 40—45 сыл буоллаһына, пенсия ыраа кэмнээ — 16604 солк. 78 харчы. Пенсия үрдүкү кэмнээ эһиэ улаатта. Үлэлэри стаһа 20 (25) сыл буоллаһына, үрдүкү кэмнээ 42732 солк. тэһнээһэр. Оттон 40 (45) сыл үлэлээбиттэр пенсияларын үрдүкү кэм-мэйа — 51279 солк. буолла.

Пенсияны индексация-лааһын республика орто хамнаһы кэмнээ үрдэ-тэрин ахсын оготуулаан иһэрэ сабараллар.

Билинн аарыллар үр-дэтинлэр пенсионнай дьыалаага баар эрэ доку-муоннарга олохуран огот-туулаһаллар, атын эһи хамнас ыспырааһытын түһэрип көмүлэһимэт. Сэрин индентиттэра 2-линн пенсияны ылаһалар — кырдыаһаһыан уонна сэ-рингэ индентит буолбут-тарынан, өскөтүн сэрин сылларыгар госпитальга

сытан эмтэммит буоллаа-тарына, ол туһунаан воен-коматтан көрдөгөн ба-һыланнай архивтаран до-кумуон буларбыттар сэ-рин индентиттэринтэр тэ-һнээһин буолдулар. Ити-нээххэ врачебнай комис-сия ол докумуоннарга олохуран, ыраһылара фронтка ылбыт баһы-рылытарын, аҕайыларын кытта сибаастаах дьин тү-мүктээһинэ баар буолуох-таах.

Төгүрүк туһаайах оло-лору 8 сылтан итэҕэйэ суох индентиттэргэ, өсө-түн сельскай Сэбиэт бы-һаарытынан оҕодо ин-дентиттэринтэр көрүлү-бүт буоллаһына, ыйдаары пенсияга хас оҕо ахсын 10 бырыһыан эһилин оготуулар. Төгүрүк ту-һаайах оҕолор пенсияла-ра төрөлүттэрин хам-наһыттан тутулууга суох 20755 солк. 98 хар-чыга тэһнээһэр. Итин-нээһин сүтэрибт оро-лорго пенсия 18 саһа-рын туолуохтарыгар дьэ-ри барыллар, өскөтүн кэмнээ индентиттэринтэр аһааһаах орто, үрдүк үөрэх заведение-ларыгар үөрэнэр буол-лаһтарына, ити болдох 23 саһастарыгар дьэри уһатылар. Сөдөтөх иһэ-лэр оҕолоро 18 саһа-рыгар тэһнээһэринэ,

пенсиялаа быһыллар.

Саха Республикатын Урдүкү Сэбиэтин 907-XII №-дөөх уурааһар олоху-ран, 45 саһын туолбут 4 оҕону төрөтөн улаатын-нарыбыт иһэ төрдүс оҕо-до 8 саһын туоллаһына, кырдыаһаһыан пенсияга таһар бырааһаах. Оттон индентит оҕолорх иһэ, оҕотун аһаһаһытан туту-лууга суох, эмнэ ити са-һыгар пенсияга тахсыан сөп. Дьахтар 15 сыл ыа-һыксытынан, эр киһи 20 сыл сылгыһытынан үлэ-лээбит буоллаһтарына, уопсай стаһаһа дьахтар кэмнэ 20, эр киһи кэмнэ 25 сыл буоллаһына, саһа-рыттан тутулууга суох, пенсияга таһар бырааһа-таахтар. Бу илэлэриннэ пенсияга тахсааччылар-га үлэ индентиттэринтэр чопчу ити илэлэриннэ үлэлээбиттэрин туһунаан баһаһаһынан баар буолуохтаах. Өскөтүн көп-нөрү «рабочайынан үлэ-лээтэ» дьин сүрүтүлээх буоллаһына, ытыһылы-бат. Онуук түбэлтэра хаһаайыстыба салаһаа-чыта уонна профсоюз кэмнээх холбөһүтүлээх-кы-һаһаах сүрүһүтүлээх-тэр. Ити илэлэриннэ стаһаһа ирдээр сылы то-лору үлэлээбэтэхтэргэ сы-мыһа ыспырааһыны биэрдэхтэринэ, согуонна-

һа суох төлөмүт суума-ны хаһаайыстыба сала-һааччыларга төлүүллэр.

Надбавкалар уонна үр-дэтинлэр кэмнээһи эһиэ уларыдылар. Ол курдук, бастаах группалаах ин-дентити көрүүгэ эбэтэр 70 саһастары ааспыт дьонго «на уход» дьин надбавка 9225 солк. буолла. Герой иһага — 4151 солк. 40 харчы. Сэрин саһаһа үлэлээбит дьонго (медальлаһтарга уонна кэлин медальлаһа наһараадалаһы дастабы-рыһаһыатын ылбыттарга) 6919 солк., сэрин вете-раннарыгар эһилин 13838 солк. буоллулар. Эдөх оҕолорх иһаһаһа, көһөрүү кыттылаахтар-ыгар эһилин 2768 солк. тэһнээһа.

Хамнас эрдэтэһи ин-дексацияһынан хаһыла-баһа анаммыт пенсияла-ры саһаһтан ааһыны ко-нүлэһиэ. Билигин пен-сиянай отдел үлэһиттэ-ра сэрин сылларыгар үлэлээбит өскүөла оҕо-лору каникул кэмнэригар стаһастарын эһи сэрин сылларыгар таһаары-лаах үлэлэрин иһи ме-дальлаһа наһараадала-һыттарга тэһнээх эһилин огорууга үлэһи сыл-дьаллар.

Тасия СИНЦЕВА,

социальной көмүскэл упралениетын пен-сияны аарымыа кы-лааһынай специали-һа,

Россияга бастаатылар

Бу күннэргэ Москво-скай уобалаһа Солнечно-горскай куоратыгар пио-нер саһастаах оҕолорго нуучча дуобатыгар Рос-сия чемпионата буолан ааста. Манна Россия араас сирдэриттан бары-та 34 хамаанда кыттына. Саха Республикатын үтүөлээх тренер Н. Н. Кычкин бэлэмнээбит эдэр спортсменнара — Чурап-чы оҕолоро бастаах. Дьо-куускай куорат хамаанда-та иһиэ, челябинскай-лар үһүс, Таатта оройуо-на 4—5 мнэстэлэри ыһаһтаатылар.

Маннайгы дуоскада маастар Гая Колесов холкутук бастаата. Иһиэ дуоскада кандидат Саһа Филатов 7—8 мнэстэлэри үлэлэһиннэ, үһүс кэнди-дат Сереня Номгоро-дов иһиэ, кандидат Маша Вогимова үһүс мнэстэлэһиннэр. Бу кү-рэхтэһи түмүгүнэн Гая уонна Сереня атырдыах ыйыгар аан дойду чемпи-онатыгар кытар быраа-бы ылаһалар.

Эдэр спортсменнар-бытын уонна индентит тре-нердэрин — Кычкинар дьин көрөттэрип чаһыл-хай кыһыһынан ээрдэ-лиһибит!

Петр КАЛАЧЕВ,

дуобат федерация-тын председатела,

Сарсын-ово, ийэ доруобуйатын арагаччылыр идэтийбит медицинскэй көмө тэриллибитэ 50 сыла

ҮТҮӨ УЛАРЫЙЫЛАРГА ЭРЭЛ УЛАХАН

Быйыл оройуонга ийэ уонна ово доруобуйатын арагаччылыр идэтийбит медицинскэй көмө тэриллибитэ 50 сыла туолар. Ол курдук, 1943 сыллаахха балаан ыйын 1 күнүттэн оройуон киин баһыһатын иһинэ дьахтар, ово консультационна аһыллыбыта, Маннайгы сэбиэдиссэйинэн Вера Федоровна Алышанна дьэн педиатр идэлээх врач буолбута.

Революция киинэ оройуонга медицинскэй хааччылыр хайдах туруктаадын сыччаа биир чакчы этин сеп; 60-ча тыһ. нэһилиэнньэлээх Ыоотуруускай улууска соҕотох врач үлэллэрэ. Оччолорго саха дьахтара дьэтигэр ороһонор, киинэ бэкилээтэһинэ, ово нотоһоочу көмөлөһөр. Овоһонун көмөһөр сыһаарыттан үгүстэр өлөллөр. Холобур, 1913 сыллаахха сана төрөөбүт 1000 өлөттөн 700-чэкэ биир сааһын туолбана эрэ өлбүт.

Саха сиригэр ийэ уонна ово доруобуйатын көрүүгэ-истингэ идэтийбит көмө 1922 сыллаахха Дьоккуускайга ийэ уонна ово дьэтигэр, 1924 сыллаахха ово консультационна, 25 миэстэлээх дьааһыла-сад аһыллыхтарыттан тэриллибэ барбыта, Медицинскэй техникум иһинэн 1925 сыллаахтан акушерналары бэлэмниир 2 сыллаах отделение аһыллыбыта. Республика иһини сэргэ санитарнай-сэрэтэр, санитарнай-чэбдигирдэр үлэлэр мыйаа-дыбытара, «Ыраас олох» дьэн добровольнай общество тэриллибитэ, оройуоннарга акушерскай пууһун, сайыһы дьааһылалар аһыллыталаа-бытара. Дьоккуускайтан оҕолор уонна ийэлэр доруобууларын көрөр биригээдэлэр тахсалара. Ово ыарыһаларын утары быһылар ытыллар буолбуттара. Саллиги бөлсөр туһунан анааһаах уураах тахсан улахан хамсааһын сараламмыта.

Виниги оройуонмутугар эмнэ государственнай доруобуйа харыстабылын системата атабар туран барбыта. Ойно ийэ уонна

ово доруобуйатын харыстабыр үлэлэринэн дьарыктанар анааһаах хос сааһа баара. Н. Д. Субуруускай доруобуйа харыстабылын наркомунан олоһон 1928 сыллаахха оройуонга типовой баһыһа дьэтигэр туттарбыта. Манна бастаан акушерскай пууһу аһыллыбыта, Оҕолонор дьахталлары манна төрөтөр-сыалтан бэл биригээһин баара. Отууус сыллардаахха оройуонга эм тэригдэлэрин аһым, киинэлэри кэдринэн хааччыһы, нэһилиэнньэ олоһун-дьааһын тупсары, чэбдигирдин үлэлэрэ күүскэ ытыаһыбытара. Ол курдук, Вахсыга, Болугурга, Чакырга, Холтоҕо, Кытаанааха маннайгы фельдшерскай-акушерскай пууһун аһыллыбытара.

1938 сыллаахха Мугудайга уонна Сыланга колхознай роддомнар, сайыһын элбэх колхозтарга сайыһы дьааһылалар үлэллэр буолбуттара, Холобур, 1938 сыллаахха 30 дьааһылаа 390 ово сылдыбыт.

Бу көмгэ оройуонга сместыттанар ыарыһалары утары быһаарыах быһылар сараламмытара. Ол курдук, ийэ уонна ово доруобуйатын дьарыктанар салааһа уоспаны утары быһыларын оҕорор үс үлэһит итатта көрүдэлэр. Саллиги утары Москваттан, Дьоккуускайтан анааһаах биригээдэлэр кэлэн көрүүнү ытыаллара. Эпидемиялары утары үлэлэри мыйааһын иһин оройуонга ситэриллээх комитет, оттон нэһилиэнньэ көл-хостар председателлэрэ сирэй эппиэти сүгүлэрэ. Саналы дьэтигэр, баһыһытара тутуу күрэхтэһи усулдуобуйатыгар ки-рэрэ.

Сэрин, алдьархайдаах суг-кураан сылларыгар оройуонга 14 врач, отуу-ча орто медицинскэй үө-рэхтээхтэр хайдахтаах ыарахан балаһыанньага үлэлээбиттэрин киһи сө-дөр эрэ. Киһилэр эмтир-сэрэтэр үлэни таһынан ар-мийа барааччылар до-руобууларын көрөр комиссияларга үлэ-лииллэрэ, ыарыһах при-

зыенинтары эмтииллэрэ, санитарнай - обороннай үлэни ытыаллара. Бьэ-тахтын ылаахха, 2-3 сыл иһингэр 6900 ГСО уонна ПРХО значнистарын ба-дэмнээбиттэрэ. «Меди-цинский работник Яку-тин» дьэн самолет туту-луутугар 27 тыһ. солк-бэрбигтэрэ, сии эмнэ атыттар курдук, сэринлэ-һэр буобуһуларга ити та-кас тигэллэрэ. Хоту но-һорүү көмгэр аһатар-эм-тир лууһуларга эм үлэ-һиттэрэ күүстэрэ тийэ-ринэн үлэлээбиттэрэ. Бу ыар сылларга хоргууан, сэллэнгээн ыалдьым ор-дук күүһүрбүтэ. 1944 сыллаахха хоту көһөрүл-лүбүттэр үкүлэрэ астан-быстан, сылаһылаан, ыа-рыһах буолан дойдула-рын булбуттара. Киһи-дэргэ эмнэ эмчигэр кө-мөлөрө наада этэ. Тулаа-һах оҕолору Мындабаа-һы, Диринг детдомнары-гар түмэн көрбүттэрэ-ис-тибигтэрэ. Ити ыар сыл-ларга оройуон нэһилиэн-ньэ ахсаан өртүнэн хайдахтаах айгыраабы-тын аһыах сыһыларат-тан көрүбүт. 1941 сыл-лаахха оройуонга 18357 киһи баар уонна 1000 ки-һи баһыгар 50,4 ово тө-рөөбүт, 32,3 киһи өлбүт буоллаһына, 1944 сыл-лаахха 6995 киһи хаа-быт, 1000 киһи баһыгар 15,7 ово төрөөбүт, 67,7 киһи өлбүт. Ол өбөтөр аһыллыан оннугар 1000 киһи баһыгар 52 киһиэн аһылаабыт.

1945 сыллаахха оро-йуон киһингэр ыра-кыамталаах ово кууһуна-та, үс сыл ғынан баран 25 миэстэлээх бастааһы-най үлэллэр дьааһыла аһыллыбытара. 8 куюйкалаах төрөтөр от-деление баар буолбута. Тыаларга участковой ба-һыһалар аһыллыталаан барбытара.

1956 сыллаахтан оро-йуонга доруобуйа харыс-табылын тутула улары-быта—туох баар эмтир-сэрэтэр үлэ тэрээһинэ оройуоннаагы киһи ба-һыһаага сүктэриллибитэ. Алта уонус сыллары ийэ уонна ово харыстабылы-гар идэтийбит көмө ата-бар турбут көмүнэн аа-тыахха сеп. Оройуоннаа-

гы баһыһа стационары-гар оҕолору эмтир туе-га отделение аһылаабы-та, Нэһилиэнньэ дьэсэд-тар, дьааһылалар дьэ-бэһнэр ороһор доруобуу-ларын чэбдигирдингэ кыахтар үөскээбиттэрэ. Ити көмгэ оройуонга дь-ринг билилээх, үлэ-дэ дуулуурдаах эмчигэр үлэлээбиттэрэ. Ол курдук көргөһүнн Анастасий Ми-хайлович уонна Салия Мухаммедовна Василье-вичтар оччолорго үлэлэ-бит медрестраларга, фельдшердэргэ бэртээхэй наставник буолбуттара. Кыһыл Кириэс общест-воттан тэриллибит мед-сестралары бэлэмниир курска үөрэппиттэрэ.

Ити көмгэ ыарахан-нык оҕолонор дьахталла-ры анааһаах отделениега төрөтүү тэриллибитэ. Оро-йуоннаагы киһи баһыһа-да дор, невропатолог врач-тар баар буолбуттара, ийэ-лэргэ уонна оҕолорго оҕоһулар көмө кэпэти-либитэ. Олохтоох ычча-тар эмчит идэлэрин баһы-лааннар кадр олохсууан үлэлээһинэ ситиһилибитэ. Бары участковой баһы-һалар врачтарынан хаа-чылыбытара, санитар-най-чэбдигирдэр, эмтир-сэрэтэр үлэлэр күүһүр-бүттэрэ.

Дьэ ити түмүгэр оро-йуонга малярия (1960 с.) трахома (1967 с.) курдук социальнай ыарыһалар суох оҕоһулуубуттара, сал-лиги, иһинистэ ыарыһалар мааскабай ыарыһа быһы-тынан аччатыллыбытара. Полномаслит, дифтерия, коклюш курдук ово ыа-рыһалар 1959, гуларе-мия 1963 сыллаахтан регистрациаламматахтара. Ово төрөөһүнэ 1959 сыл-лаахха мунутуур элбээн, 1000 киһи баһыгар 46,8 тийбигэ, биир сааһыгар дьэри ово өлүүтэ 1000 киһи баһыгар 42 төгүөс-түтэ.

Сэрин сылларыттан са-һааһын оройуонга ийэ, ово доруобуйатын туһугар туруулаһан үлэлээбиттэр аһыһаа суохтар. Ол кур-дук, Вахсыга өссө сэрин киһинтэн фельдшердэбит, акушеркалаабыт Е. П. Савватеева, доруобуйа ха-рыстабылын туйгуна, аку-шерка П. А. Протодьяко-нова, оройуонга 40-тан тахса снл үлэлээбит Е. В. Хон, Мугудайга эмнэ 40-тан тахса снл акушер-калаабыт А. С. Саввина, Сыланга доруобуйа ха-рыстабылын туйгуна аку-шерка К. Г. Слепцова, патронажнай сестра З. С. Банниева, Кытаанааха до-руобуйа - харыстабылын туйгуна фельдшер А. Н. Нелунова олоһоллор. Хас биирдин нэһилиэнньэ итин-ник уһун сылларга үтүө суобастаахтын үлэлээбит эмчигэр порсуоһа сеп.

Сэтгэ уонус сыллар бү-түүлэрингэр ийэ уонна ово доруобуйатын харыстабы-лыгар эмтир-сэрэтэр үлэ-лэр саага тэрээһиннэрэ көрбүтэ. Ол курдук, оҕо-лорго быһыһалары оҕоруу ово консультационнагы киһиннээн быһаарыахтын ытыллар буолбута, Ба-һы оҕолор дьахталла-ры анааһаах көмөнөн толо-



ру хааччылар сиргэ, оро-йуоннаагы киһи баһыһа оҕолонор отделениегыгар, төрөтүү араас сыһаа-рыһалартан ийэлэри ара-гаччылаабыта. Роддомна саага төрөөбүт кырачаа-лары анал бэлэмнээх ово враба—неонатолог, анал үөрэхтээх медрестралар көрүүлэрэ тэриллибитэ. Акушеркалаар, педиатр, гинеколог ахсааннара ла-ппа элбээбитэ.

Кэлэн сылларга ба-һыһалар, ордук киһи ба-һыһа, баһата бьстардын мөлһөөтөллөр да, сулуус-палар үлэллэргэ бэйэлэ-рин кыахтарынан үлэлэ-рин көрдөрүүтүн тупсара сатыһыллар. Ыараханык оҕолонун, төрөөһүн көм-мөһүн, сэрингэр доруобуу-лааһылар. 1986—1989 сылларга саага төрөөбүт ово өлүүтэ мунутуурдук аччатыллан 1000 ово ба-һыгар 12,9 тийэ аллара туйаһилибитэ. Ити рес-публиканы аһан, Союзка кытта намыһах көрдөрүү буоларын манна өччотоо-бу Союз доруобууа ха-рыстабылын министрэ Е. И. Чазов кэлэ сылдан тоһоһолоон бэлэтээбитэ. Педиатрическай сулууса саһааааччыта П. И. Та-расова 1988 сыллаахха врачтар Бүтүн Союзтаагы, 1987 сыллаахха педиатр-дар съездингэр сылдыар чыстэммитэ. Ити түмү-гэр оройуон баһыһата республикатаагы куотала-һына бастырыгар тирэх буолбуттара. 1989 сыл-лаахха оройуон нэһилиэн-ньэ сэрин киһинээги та-һыһым ситиһинигэр ити сулууспалар үлэллэрин кылааттара эмнэ баар дьэн сирдээхтик киһи туттабыт. Хоһоһуох киһи, кэлэн көмгэ дойдуга бо-ла турар политической, экономическай, социаль-най уларыһылар, ас-үөл кырыымчыта, экологиче-скай балаһыанньа нэһи-лэһинэ доруобуйатын ту-рутар оҕустулар, эмчи-тэр киһилэрингэр саага проблемалары туруорду-лар. Ордук сүрэх-тымыр, иһкэн, иһэрба ыарыһа-ла элбээтилэр. Туберку-леуулаа ыалдьыа хоһун-

на, дифтерия көбөр кут-тала үөскээтэ, көрунан улахан дьон кытта ыа-дыр буоллулар. Ыарахан-нык оҕолонуну түбэлтэлэрэ элбээтэ. Дьахталлар ово, доһуохтарын баһарбат буоллулар, үөскээи түһэр-тарин элбээтэ. Итиннэ роддом, ово отделениегын дьээлэрэ мөлһө, сөп-төөх эм-томп кырыымчы-га, оройуонга ово аһа-чыччыта барыта төрөт-буолаллар.

Виниги оройуонга 3 акушер-гинеколог, 9 ово враба үлэллиллэр. Оһыт-таах урдук категория акушеркалаар М. Г. Стова (Киһи ба-һыһа), В. Н. Колырина (Кы-таанаа), В. С. Кра-кова (Мугудай), шердэр доруобуу-лааһын туйгуна Поисеева (Хы-таанаа), В. Н. Дмитриева (А-һа), К. К. Тарасова (Ча-һа), Д. Н. Поталова (Аһа-һа), патронажнай сес-тралар М. К. Эверстова (Диринг), А. М. Панини-на (Мугудай) уонна да атыттары кытта оройуон-га 15 акушерка, 30-тан тахса фельдшердэр үлэ-лииллэр.

Урукку өртүгэр киһи доруобай буолуута бүтүн-нүүтэ эмчигэртөн туту-луктаах дьэн снлэа ей-дөбүлү тутуһан кэлби-пит. Бьдиги ити улары-һыан, саага государствен-най демографическай по-литика ырытылаан оҕоһу-луон, киһи доруобуйатын туһугар государство, киһи күс бөйүтэ маһаһаах-тарын наада. Соторутаагы-та республика президе-ни Ыйааһын демогра-фия бопуруостарыгар анааһаа государственнай комитет тэрилиннэ. Ити аата дьолуһаах дьыла-нан күннэ дьарыктанар государствонай структу-ра баар буолла. Онон ийэ уонна ово доруобуйатын харыстабылыгар сотору көмүнэн бэллэр-көстөр үтүө уларыһылар баар буолуохтара дьэн эрэни-ди баһарыллар.

Афанасий ПЕРМЯКОВ, врач.



Көңүл тустууга сулустар киирсиилэриттэн

Саха сирин тустууга сулустарын ветераннарга чемпионатыгар республика бaры оройуоннарыттан кэлэн кыттыыны ыллылар. Чурапчы спорттивной оскуолатыттан 4 ССРС үтүөлээх маастардара, 10 аан дойдуга кылаастаах уонна 150 спорт маастардара интиллэн тахсыбытара. Күннүлэр билигин республика араас оройуоннарыгар үлэниидлэр, эрчиллэллэр, бэйэлэрин маастарыстыбаларыгар элбэх эдэр келүөмөнү интиллээ.

2000 сыллаары Олимпиадада дини бэрт ырында суох. Оонньуулар столичалара чопчу бу дини быһаарылыа илин; Германия столичатын бургомистра Эберхард Динген Олимпиада Берлинга бусуларын турсорсар.

ДНА - РИТА -
СЭСТА *Фолгарт*

